

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА

НАСТАВНА ПРОГРАМА

ЛОВСТВО

III ГОДИНА

ШУМАРСКО-ДРВОПРЕРАБОТУВАЧКА СТРУКА

Техничар за шумарство и пејзажна архитектура

Скопје, 2007 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: ЛОВСТВО

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: техничар за шумарство и пејзажна архитектура

1.2.2. Струка: шумарско-дрвопреработувачка

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Карактеристичен за образовниот профил

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1. Трета

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 72 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6.1. Задолжителен

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

По совладувањето на наставната програма по предметот **ловство** ученикот стекнува знаења и вештини и се оспособува:

- да ги познава методите на одгледување и заштита на дивечот;
- да ги осознае начините на рационално искористување на дивечот;
- да го разбере значењето и целта на ловното стопанисување;
- да ги познава болестите кај дивечот и мерките за спречување и ширење на болестите;
- да ја интерпретира ловната кинологија;
- да развива навики за применување на научениот материјал во пракса;
- да користи стручна литература.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За успешно следење и совладување на наставните содржини, односно за постигнување на поставените цели по предметот **ловство** потребно е ученикот да поседува претходни знаења од наставниот предмет биологија од прва и втора година.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Тематски целини	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
1. ОСНОВИ НА ЗООЕКОЛОГИЈА	8	<p>Ученикот:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ја споредува ловечката култура во минатото и денес; - да ги познава основните одредби од Законот за ловство на Република Македонија; - да го сфаќа значењето на зооекологијата; - да ги толкува поимите животна средина, популација, биоценоза и екосистем; - да го опишува влијанието на еколошките фактори во животната средина; - да ги објаснува основните карактеристики на популациите и структурата на биоценозите.	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање информации за историскиот развој на ловот; - презентирање на ловното законодавство; - презентирање информации за животната средина и еколошките фактори; - поттикнување активно размислување за животната средина; - дискутирање и објаснување на поимите екосистем и биоценоза.	

2. СИСТЕМАТИКА НА ДИВЕЧОТ	6	<ul style="list-style-type: none"> - Да ја познава систематиката на дивечот; - да врши класификација на дивечот; - да ја толкува законската, стручната и научната поделба на дивечот; - да ги објаснува поимите морфологија и биекологија на дивечот. 	<ul style="list-style-type: none"> - Објаснување за систематиката и класификацијата на дивечот. 	
3. КЛАСА ЦИЦАЧИ <i>Mammalia</i>	10	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги објаснува морфолошките и биеколошките карактеристики на поважните видови дивеч од класата цицачи-Mammalia (Red: Artiodactyla, Red: Lagomorpha Red: Rodentia Red: Carnivora); - да ги воочува сличностите и разликите на различни видови дивеч од класата цицачи. 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање на изучените видови дивеч; - насочување на учениците да анализираат и споредуваат со цел поедноставно да ги идентификуваат видовите на дивеч од класата цицачи. 	
4. КЛАСА ПТИЦИ <i>Aves</i>	10	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги објаснува морфолошките и биеколошките карактеристики на поважните видови дивеч од класата птици-Aves: 	<ul style="list-style-type: none"> - Оспособување за примена на истражувачки процес; - стимулирање за самостојно проценување 	

		<p>(Red: Gruiformes Red: Galliformes, Red: Columbiformes Red: Charadriiformes Red: Anseriformes Red: Ciconiiformes Red: Pelecaniformes Red: Accipitriformes Red: Falconiformes Red: Strigiformes Red: Passeriformes)</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ги анализира сличностите и разликите меѓу изучените видови на птици; - да го опишува диморфизмот кај дивечот. 	<p>и оценување на својата работа;</p> <ul style="list-style-type: none"> - насочување на учениците полесно да ги препознаваат различните видови на птици; - презентирање на слики од птици; - презентирање во ловна збирка препарирани птици. 	
5. ОДГЛЕДУВАЊЕ И ЗАШТИТА НА ДИВЕЧОТ	10	<ul style="list-style-type: none"> - Да го познава начинот на одгледување и заштита на дивечот; - да го дефинира природното и вештачкото одгледување на дивеч; - да ги набројува мерките за подобрување на природното одгледување на дивеч; - да го објаснува начинот на прехрана и прихрана на дивечот; 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање информации за природно и вештачко одгледување на дивечот; - анализирање на мерките за подобрување на природното одгледување на дивечот; 	

		<ul style="list-style-type: none"> - да разликува изборен, санитарен и трофеен отстрел на дивечот; - да ги толкува поимите аклиматизација и реаклиматизација на дивечот; - да го познава начинот на одгледување на дивеч во заградени површини; - да го објаснува вештачкото одгледување на дивеч. 	<ul style="list-style-type: none"> - насочување дискусија за значењето и видовите на отстрел на дивечот; - активирање и мотивирање на учениците да размислуваат за практична применливост на теоретските знаења. 	
6. ИСКОРИСТУВАЊЕ НА ДИВЕЧОТ	10	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги истакнува основните придобивки од искористувањето на дивечот; - да го опишува начинот на ловење на жив дивеч за населување и транспорт; - да ги објаснува видовите на траги од дивеч; - да ги анализира стопанските, спортско-рекреативни и туристички ефекти на ловното стопанисување; - да ги набројува видовите на ловечко оружје и ловечка муниција; - да го дефинира поимот ловечки трофеи; 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање информации за начините на искористување на дивечот; - развивање дискусија за различните видови ефекти на ловно стопанисување; - стимулирање и поттикнување за дискусија за трагите од дивеч и за ловечката муниција; - презентирање на информации за ловечки трофеи и ловечки изложби. 	

		<ul style="list-style-type: none"> - да ја објаснува обработката и подготовката на ловечките трофеи; - да ги објаснува постапките за оценувањето на трофеите и организирањето на ловечките изложби. 		
7. ПЛАНИРАЊЕ И ОРГАНИЗАЦИЈА НА ЛОВНОТО СТОПАНИСУВАЊЕ	8	<ul style="list-style-type: none"> - Да ја познава постапката за планирање и организација на ловното стопанисување; - да ги објаснува целите и значењето на ловното стопанисување; - да разликува ловна од неловна површина; - да го опишува начинот на реонирање на ловнопродуктивните површини; - да го дефинира поимот бонитирање; - да ја анализира нормалната бројна состојба на дивечот; - да ги објаснува методите за утврдување на фактичката бројна состојба на дивечот; - да го анализира уредувањето на ловиштето, ловнотехничките и ловностопанските објекти. 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање информации за планирањето и организацијата на ловното стопанисување; - објаснување на поимите бонитирање и начините на утврдување на нормалната и фактичката бројна состојба на дивечот; - поттикнување на активно и критичко размислување околу значењето и важноста на внимателно планирање и организирање на ловното стопанисување. 	

8. ПАТОЛОГИЈА НА ДИВЕЧОТ СО ЗООХИГИЕНА	6	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги објаснува поимите патологија на дивечот и зоохигиена; - да ги објаснува причините за заболувања на дивечот; - да ги опишува инфективните и паразитски заболувања на дивечот; - да ги опишува антропозоозите и труењето кај дивечот; - да ги објаснува мерките за спречување и ширење на болестите. 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање информации за патологија на дивечот и зоохигиена; - водење дискусија за видовите на болести кај дивечот, причинителите, последиците од болестите и мерките за спречување и ширење на болестите. 	
9. ЛОВНА КИНОЛОГИЈА	4	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги објаснува поимите во ловната кинологија; - да го интерпретира потеклото и историјатот на кучињата; - да ја дефинира поделбата на кучињата според стандардите на FCI; - да ги набројува расите на ловечки кучиња (гоничи, птичари, јамари, душкари, ретривери, крвоследници); - да ги опишува карактеристиките на одделните раси ловечки кучиња. 	<ul style="list-style-type: none"> - Објаснување за потеклото и класификацијата на кучињата; - насочување на учениците да ги идентификуваат расите кучиња. 	

4.2. Наставни методи и активности на учење

Според зацртаните цели на наставниот предмет **ловство** ќе се применуваат следните наставни методи: фронтална, демонстрација, презентација, дискусија, дебата, решавање на проблеми, индивидуална и групна работа, истражувачки процес и примена на стратегии за активно учење (од модулите за стручно усовршување на наставниците).

Активностите на ученикот ќе се искажуваат на следниот начин: да набљудува, активно да работи на дадените задачи, да работи индивидуално, во тандем и во големи и мали групи, да работи на проекти, да истражува, да води ученички дневник, да врши самооценување.

Активности на наставникот: планира, прави подготовки (просторни, наставни средства, дидактичко - методски), дава насоки, набљудува, помага, надгледува работа на групи и поединци, презентира информации, демонстрира, ја следи и вреднува својата и работата на ученикот, води портфолио за активностите на ученикот и воспоставува позитивна комуникација со учениците.

4.3. Организација и реализација на наставата

Воспитно - образовната работа по наставниот предмет **ловство** ќе се реализира во кабинет - училница. Планирани се и посети на Шумарски факултет, Катастар, посети во национални паркови и изведување на теренска настава во траење од два дена, во рамките на професионалната практика. При реализирањето на наставниот процес ќе се проверува дали е направен прогрес во совладувањето на поставените цели.

4.4. Наставни средства и помагала

Со цел ефикасно да се постигнат зацртаните цели на наставниот предмет **ловство** потребно е на учениците да им бидат достапни следните наставни средства и помагала: графоскоп, компјутер, фотографии, проспекти, списанија, стручна литература, препарирани животни, ловечки трофеи и учебник по ловство.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Следењето и оценувањето на постигањата на учениците треба да се врши плански, систематски и континуирано во текот на учебната година. Ќе се изготвува листа на критериуми за соодветни стратегии, за која учениците однапред ќе бидат информирани, па според вложувањето и усвојувањето на знаења учениците соодветно ќе се оценуваат. Оценувањето на учениците се врши согласно законската регулатива.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот по овој наставен предмет треба да поседува лични, професионални и педагошки карактеристики, да е психофизички здрав, да е комуникативен и отворен за соработка, да поседува високи етички вредности, да го применува литературниот јазик и писмото на кои се изведува наставата, да стекнал соодветно стручно образование, со и без работно искуство, да ја сака наставничката професија, да е добар организатор, креативен и способен за иновации во наставната технологија и постојано да се самообразува во струката и во педагошката област.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставата по наставната програма **ловство** ја реализираат кадри со завршени студии по:

- **шумарство.**

Наставниците треба да имаат педагошко-психолошка и методска подготовка и положен стручен испит, според Законот за средно образование.

6.3. Стандард на простор за наставниот предмет

Воспитно - образовната работа по овој наставен предмет ќе се реализира во кабинет - училница опремена со основни средства и помагала. За подобро совладување на одредени содржини од наставната програма планирана е посета на Шумарскиот факултет и националните паркови во РМ.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: мај 2007 година

7.2. Состав на работната група:

1. Бранко Алексовски, раководител, Центар за стручно образование и обука - Скопје
2. д-р Владимир Малетиќ, професор, Шумарски факултет - Скопје
3. Катерина Пренкова, наставник, СУГС „Георги Димитров“ - Скопје
4. Киро Спиров, наставник, СОЗШУ „Горче Петров“ - Кавадарци
5. м-р Јонче Сакалиев, ШС „Бор“ Кавадарци

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 01. 09. 2007 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по **ловство** ја одобри министерот за образование и наука со решение бр. **11-4631/14** од **21.06. 2007** година.

